

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 23 sierpnia 2023 r.
znak sprawy: DŻW.zch.058.36.2023

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 43474 w sprawie hodowli świń na własny użytek w kontekście potwierdzonych przypadków dzików zarażonych afrykańskim pomorem świń (ASF)

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na interpelację nr 43474 wniesioną przez Panią Barbarę Bartuś oraz Pana Fryderyka Kapinosa, Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie hodowli świń na własny użytek w kontekście potwierdzonych przypadków dzików zarażonych afrykańskim pomorem świń (ASF) uprzejmie informuję, co następuje.

Ad pkt 1 i pkt 2 i ppkt 1 „Jak ma być prowadzona hodowla świń na własny użytek?” „Jakie obostrzenia nadal obowiązują hodowców świń na własny użytek ?” „Czego wciąż nie mogą robić hodowcy świń”.

W związku z występowaniem na terytorium Polski afrykańskiego pomoru świń (ASF) hodowcy utrzymujący świnie zobowiązani są do przestrzegania przepisów zarówno krajowych¹, jak i przepisów unijnych² wprowadzających wymagania dla tych gospodarstw.

Biorąc jednak pod uwagę zgłaszane przez część rolników postulaty odnośnie trudnej sytuacji w sektorze trzody chlewnej, związanej z rosnącymi kosztami produkcji, które szczególnie dotyczą małych producentów rolnych, w resorcie rolnictwa podjęto decyzję o odstąpieniu od obowiązku spełniania, pod pewnymi warunkami, części wymagań wynikających z przepisów krajowych tj. rozporządzenia Ministra Rolnictwa

i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2021 r. poz. 1485, z późn. zm.).

Należy podkreślić, że obniżone wymagania odnoszą się do gospodarstw utrzymujących świnie wyłącznie w celu produkcji mięsa na użytek własny. Ma to ułatwić funkcjonowanie tych gospodarstw, poprzez zmniejszenie koniecznych do spełnienia wymagań oraz ograniczenie związanych z tym kosztów.

Natomiast ilość zwierząt, które w takim gospodarstwie będą utrzymywane jest ograniczona możliwościami konsumpcyjnymi tego gospodarstwa. Należy przyjąć, że z punktu widzenia przeciętnego gospodarstwa domowego ilość świń przeznaczonych do chowu w celu produkcji mięsa na własny użytek wynosić może przeciętnie 10 szt. w danym roku.

Ponadto w obszarach objętych ograniczeniami określonych w załączniku I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/594 z dnia 16 marca 2023 r. ustanawiającego środki szczególne w zakresie zwalczania chorób w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń oraz uchylające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/605 (Dz. Urz. UE L 79 z 17.03.2023 r., str. 65), w przypadku przemieszczania świń, każdy rolnik utrzymujący świnie nadal zobowiązany jest spełniać wszystkie wymagania wynikające z ww. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. oraz wzmocnione środki bioasekuracji, o których mowa w zał. III do ww. rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/594.

Ponadto należy podkreślić, że wszystkich rolników utrzymujących świnie, w tym utrzymujących świnie dla własnych potrzeby nadal obowiązują wymagania wynikające z ww. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. tj.:

obowiązki w zakresie:

- utrzymywania świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świnie, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne,

- zabezpieczenia budynku, w którym są utrzymywane świnie, przed dostępem zwierząt wolno żyjących i domowych,
- wyłożenia mat dezynfekcyjnych przed wejściami do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnie, i wyjściami z tych pomieszczeń, przy czym szerokość wyłożonych mat powinna być nie mniejsza niż szerokość danego wejścia lub wyjścia, a długość – nie mniejsza niż 1 m, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym skuteczność działania środka dezynfekcyjnego,
- karmienia świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących i domowych,
- używania przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przeznaczonych wyłącznie do wykonywania tych czynności.

zakazy w zakresie:

- karmienia świń zielonką lub ziarnem pochodzącymi z obszarów objętych ograniczeniami II i III, chyba że tę zielonkę lub to ziarno poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa afrykańskiego pomoru świń lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 30 dni przed ich podaniem świnom,
- wykorzystywania w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świnie, słomy na ściótkę dla zwierząt pochodzącej z obszarów objętych ograniczeniami II i III, chyba że tę słomę poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa afrykańskiego pomoru świń lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 90 dni przed jej wykorzystaniem,
- wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego pochodzących z dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem afrykańskiego pomoru świń,
- wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 48 godzin uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowie takich zwierząt.

Ponadto należy zauważyć, że od wielu lat w Polsce prowadzone są szkolenia oraz kampanie informacyjne, w zakresie zagrożeń związanych z ASF. Świadomość tych zagrożeń jest wśród polskich rolników wysoka. Warto też podkreślić, że wielu

polskich hodowców stosowało dobre praktyki hodowlane i zabezpieczało swoje gospodarstwa przed chorobami świń zanim w Polsce wystąpił ASF.

Równocześnie, każdy posiadacz świń ma obowiązek spełnić wymagania wynikające z innych aktów prawnych tj.:

- rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej określającego wymagania i sposób postępowania przy utrzymywaniu świń (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm);
- ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2023 r. poz. 885) – w tym m.in. w zakresie uzyskania (w biurze powiatowym ARiMR) numeru identyfikacyjnego posiadacza zwierzęcia gospodarskiego;
- ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727 oraz z 2023 r. poz. 412) – w tym obowiązki w zakresie oznakowania świń i zgłaszania tego faktu do ARiMR;
- przepisy z zakresu bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego tj. przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2023 r. poz. 872) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2059) – określające zasady uboju na użytek własny na terenie gospodarstwa.

Podsumowując, w ww. rozporządzeniu wprowadzono odstępstwa tylko dla gospodarstw utrzymujących świnie dla własnych potrzeb, a uproszczenia dotyczą wyłącznie części wybranych wymagań. Pozostałe obowiązki wynikające zarówno z krajowych, jak i unijnych przepisów dotyczących zwalczania ASF, jak również wymagania w zakresie utrzymywania świń, w tym obowiązek w zakresie oznakowania świń i zgłaszania tego faktu do ARiMR, pozostają bez zmian.

Ad pkt 2 ppkt 2 „Czy wprowadzone zmiany przyniosą skutek w postaci zwiększenia ilości trzody chlewnej w naszym kraju?”

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rolników, rozporządzeniem ⁶ - od 10 maja 2023 r. zmniejszone zostały wymagania bioasekuracyjne w stosunku do gospodarstw utrzymujących świnie w celu produkcji mięsa na użytek własny.

Takie rozwiązanie pozwoli ograniczyć koszty bioasekuracji, co jest szczególnie istotne w trudnej sytuacji rolników związanej z rosnącymi cenami produkcji (cena pasz, gazu, paliw itp.).

Zmniejszenie wymagań dla małych, rodzinnych gospodarstw ułatwi ich funkcjonowanie i umożliwi utrzymywanie kilku sztuk świń w celu pozyskania z nich mięsa na potrzeby danej rodziny. Wdrożone rozwiązanie stanowi również wyraz zabezpieczenia żywnościowego państwa. Wielu gospodarzy zrezygnowało z chowu i hodowli świń ze względu na restrykcyjne wymagania związane z ASF. Odpowiednie współdziałanie szeregu elementów, w tym, poza wprowadzonymi uproszczeniami, m. in. różnorodne działania pomocowe dla hodowców świń, skuteczne ograniczanie dalszego szerzenia się ASF i bieżące ograniczanie zasięgu obszarów objętych ograniczeniami, będzie przekładać się na poprawę sytuacji i odbudowę pogłowia świń w Polsce.

Niemniej jednak ocena efektu wprowadzonych zmian, biorąc pod uwagę czas potrzebny na uruchomienie przez rolników hodowli, możliwa będzie w dłuższej perspektywie czasowej.

Ad pkt 2 ppkt 3 „Jakie obostrzenia obowiązują w przypadku wykrycia dzików zarażonych afrykańskim pomorem świń?”

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 marca 2023 r.⁷ po stwierdzeniu ASF u dzika powiatowy lekarz weterynarii (PLW) zarządza środki zwalczania ASF określone w rozporządzeniu 2020/687⁸ (m.in. badania laboratoryjne, usuwanie zwierząt padłych), oraz w przepisach o zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń wydanych na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych

zwierząt⁹ (np. zakaz dokarmiania dzików, nakazy i zakazy w zakresie polowań, zakazy dotyczące przemieszczania dzików i tusz dzików)

Ponadto PLW w gospodarstwach położonych w wyznaczonym obszarze o promieniu 10 km wokół stwierdzonego ogniska ASF u dzika może:

1. przeprowadzić badanie kliniczne świń;
2. dokonać indywidualnego oznakowania świń;
3. pobrać od świń próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF;
4. zastosować nakazy i zakazy zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁹ np. nakazać zabicie, oczyszczenie i odkażenie środków transportu, badanie kliniczne z pobraniem prób, wykonanie określonych zabiegów na zwierzętach, zakazać wydawania świadectw zdrowia, dokumentów handlowych lub przewozowych.

W przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia ASF u dzików powiatowy lekarz weterynarii lub wojewoda może:

1. zarządzić zorganizowane poszukiwanie padłych dzików;
2. po wykonaniu analizy ryzyka zarządzić odstrzał sanitarny dzików;
3. nakazać odłów dzików w celu ich uśmiercenia.

Ad pkt 2 ppkt 4 „Jakie plany ma Ministerstwo Rolnictwa w zakresie dalszego wsparcia dla producentów trzody chlewnej w celu zwiększenia ilości trzody chlewnej w naszym kraju?”

Uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzonych jest szereg działań, których realizacja związana była z pomocą finansową dla producentów świń oraz będzie mogła zapewnić wsparcie dla gospodarstw utrzymujących świnie.

Ministerstwo intensyfikuje prace w zakresie możliwych do realizacji kierunków pomocy dla hodowców i producentów świń.

Należy także podkreślić, że z uwagi na szczególne znaczenie gospodarstw utrzymujących lochy i produkujących prosięta do gospodarstw tych skierowano już następujące wsparcie:

- wypłacono ok. 443 mln zł z budżetu krajowego - pomoc przysługiwała w wysokości 1000 zł za każde 10 prosiąt urodzonych w okresie 15 listopada 2021 r. – 31 marca 2022 r.; maksymalne wsparcie dla producenta wynosiło 500 tys. zł.
- wypłacono ok. 150 mln zł z budżetu UE w ramach jednorazowej nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej związanej ze skutkami wojny na Ukrainie – pomoc przysługiwała w wysokości 80 zł/szt. do prosiąt urodzonych w okresie 1 kwietnia - 30 czerwca 2022 r.; maksymalne wsparcie dla producenta wynosiło 160 tys. zł.
- przeznaczono kolejną pomoc w kwocie 729 mln zł - pomoc finansowana z budżetu PROW 2014-2020 w ramach nadzwyczajnego tymczasowego wsparcia dla rolników szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Wysokość pomocy zależała od liczby prosiąt urodzonych w okresie 1 kwietnia 2021 r. - 31 marca 2022 r. i mogła wynieść od 2,4 tys. zł (w przypadku zgłoszenia 10-24 sztuk) do maksymalnie 70 tys. zł (gdy wniosek dotyczył co najmniej 600 świń).

Jednocześnie informuję, że nowelizacja przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa umożliwia udzielenie pomocy dla producentów rolnych, którzy zgłoszą do Agencji do dnia 31 sierpnia 2023 r. zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, oznakowanie świń urodzonych w ich gospodarstwie od dnia 15 marca 2023 r. do dnia 15 sierpnia 2023 r. i którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.

Wniosek o pomoc będzie można składać do 31 sierpnia 2023 r.

Wniosek ma zawierać co najmniej takie dane jak:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres producenta świń ubiegającego się o pomoc;
- 2) numer identyfikacyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (numer PESEL) oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) producenta świń ubiegającego się o pomoc jeżeli został nadany, a w przypadku osób

fizycznych nieposiadających numeru PESEL - numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość;

- 3) oświadczenie producenta świń o zagrożeniu utratą płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.

Pomoc wynosi 1000 zł do każdych 10 sztuk świń, jednak nie więcej niż 500 000 zł dla producenta świń.

Ponadto zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia producenci świń mogą ubiegać się o:

- 1) nieoprocentowaną pożyczkę na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych producentów świń prowadzących działalność rolniczą na obszarach występowania ASF.

W tym roku na ten cel zaplanowano na tę pomoc środki w wysokości 140 000 000 zł.

- 2) preferencyjny kredyt bankowy na ponowne uruchomienie produkcji świń po zaprzestaniu produkcji w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Pomoc jest realizowana w ramach środków w planie finansowym ARiMR na dopłaty do kredytów preferencyjnych.

- 3) pomoc finansową dla producentów świń, którzy zaprzestali produkcji w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa.

W tym roku na ten cel zaplanowano 6 300 000 zł.

Ponadto w planie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na 2023 r. zaplanowano środki na pomoc finansową w ramach refundacji wydatków poniesionych przez producentów świń na dostosowanie gospodarstw do wymogów

utrzymywania świń – bioasekuracja w wysokości 27 030 000 zł. Termin składania wniosków w danym roku kalendarzowym, o przedmiotową pomoc ogłasza minister właściwy do spraw rolnictwa na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

Ponadto zakres i charakter stosowania wsparcia rynku wieprzowiny, w tym wsparcia finansowego producentów rolnych, w ramach przepisów dotyczących wspólnej organizacji rynków produktów rolnych ustanowionych w rozporządzeniu PE i Rady (UE) 1308/2013 jest ograniczony, a wsparcie możliwe jest wyłącznie w ramach tzw. środków wyjątkowych. Środki te uruchamiane są w drodze rozporządzeń przez Komisję Europejską w nadzwyczajnych sytuacjach związanych z zakłóceniami na danym rynku spowodowanymi np. znaczącym spadkiem cen czy chorobami zwierząt. Pomoc uruchamiana w takich przypadkach ma charakter pomocy jednorazowej i ograniczonej czasowo, a jej celem jest przeciwdziałanie powstałym zakłóceniom rynkowym czy rekompensowanie strat finansowych. W chwili obecnej ograniczona podaż wieprzowiny na rynku wewnętrznym UE, przy stabilnym dobrym popycie, utrzymuje unijne ceny skupu świń na wysokim poziomie, w związku z czym Komisja nie rozważa środków pomocy nadzwyczajnej na tym rynku.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że realizowana jest pomoc finansowa dla organizacji i grup producentów rolnych (w tym zrzeszających producentów świń) - w ramach PROW 2014-2020 (działanie 9) oraz w ramach PS WPR 2023-2027 (interwencja I.13.2). Wsparcie finansowe w ramach ww. działania 9 PROW 2014-2020 jest realizowane w formie rocznych płatności ryczałtowych w okresie pierwszych pięciu lat od uznania grupy producentów rolnych albo organizacji producentów i kształtuje się następująco: 10%, 9%, 8%, 7% i 6% wartości przychodów netto z produkcji członków, sprzedanej na rynek, w kolejnych latach 5-letniego okresu pomocy. Poziom wsparcia nie może przekroczyć równowartości 100 000 euro w każdym roku. Uzyskane środki wsparcia mogą być wykorzystane przez grupę albo organizację np. na zakup sprzętu niezbędnego do produkcji, urządzeń czy budynków do przechowywania zebranych produktów, także na ich remonty czy rozbudowę. Ostatni nabór w ramach ww. działania miał miejsce w grudniu 2022 r. a środki dla beneficjentów będą wypłacane jeszcze do 2027 r.

Wyżej wspomniana interwencja I.13.2 w ramach PS WPR ma stanowić kontynuację wsparcia w ramach działania 9 PROW 2014-2020. Pierwszy nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach interwencji I.13.2 ma mieć miejsce jesienią br. W ramach tej interwencji wsparcie także będzie wypłacane w formie ryczaftu w okresie 5 lat wsparcia, natomiast zmienione zostały stawki wsparcia, i kształtują się one następująco: 10%, 9,5%, 9%, 8,5% i 8% wartości przychodów netto z produkcji członków, sprzedanej na rynek, w kolejnych latach 5-letniego okresu pomocy. Zmianie uległ także poziom wsparcia, który nie może przekroczyć równowartości 100 000 euro w każdym roku w przypadku organizacji producentów i 60 tys. euro w przypadku grupy producentów rolnych.

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027), przewidziano interwencje skierowane wyłącznie do rolników zajmujących się produkcją zwierzęcą są to:

- 10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń

Wsparcie będzie udzielane rolnikom na realizację inwestycji w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowanych praktyk. Pomoc będzie polegać na dofinansowaniu inwestycji mających na celu m.in.:

- zwiększenie swobody ruchu dla loch i prosiąt poprzez budowę lub przebudowę lub zakup i montaż pojedynczych lub grupowych kojców dla loch w okresie porodu i odchowu prosiąt ssących;
- stworzenie odpowiedniego mikroklimatu w budynkach inwentarskich, w których utrzymywane jest bydło albo świnię oraz poprawa higieny bydła, w tym poprzez:
 - zakup i montaż zautomatyzowanych instalacji poprawiających mikroklimat w budynkach inwentarskich,
 - zakup autonomicznych, samobieżnych urządzeń do czyszczenia podłóg.

W okresie programowania maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo nie może przekroczyć 150 000 zł.

Intensywność pomocy: do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

- 10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF

Interwencja ma na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń. Wsparcie będzie można uzyskać na inwestycje dotyczące bioasekuracji, w tym wykonanie ogrodzenia chlewni lub zakup urządzeń służących bioasekuracji.

Pomocą mogą być objęte w szczególności inwestycje związane z:

- budową, przebudową, remontem budynków lub budowli służących bioasekuracji, takich jak, np.: niecki dezynfekcyjne, magazyny do przechowywania słomy dla świń;
- wykonaniem ogrodzenia spełniającego warunki bioasekuracji, które będzie posiadać zamknięte bramy wjazdowe i furtki;
- zakupem urządzeń służących bioasekuracji, takich jak, np.: brama, kurtyna lub tunel;
- zakupem i posadowieniem silosu na paszę gotową do bezpośredniego spożycia przez świnie;
- wykonaniem inwestycji umożliwiającej utrzymywanie świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w ramach tego instrumentu wsparcia, nie może przekroczyć 100 000 zł. Intensywność pomocy: do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 80% ustalonych stawek.

Producenci trzody chlewnej będą mogli skorzystać z pomocy w ramach interwencji

10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) PS WPR 2023-2027.

Celem interwencji 10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych poprawiające konkurencyjność (dotacje) jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez:

- (i) racjonalizację technologii produkcji,

- (ii) wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji,
- (iii) zmianę profilu produkcji,
- (iv) poprawę jakości produkcji,
- (v) zwiększenie wartości dodanej produktu.

W interwencji wyodrębniono cztery obszary wsparcia: A, B, C, D, w ramach których będzie można ubiegać się o pomoc na inwestycje w zależności od potrzeb gospodarstwa i rodzaju prowadzonej produkcji, przy czym w obszarach A i B może być wspierana produkcja zwierzęca.

W ramach obszaru A wspierane będą operacje dotyczące produkcji zwierzęcej polegające na stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej.

Obszar B obejmuje operacje dotyczące produkcji ekologicznej w gospodarstwach prowadzących produkcję ekologiczną polegające na:

- budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów); operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli do utrzymywania zwierząt gospodarskich muszą zakładać wyłącznie bezwiewiowe utrzymanie zwierząt; lub
- stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego, w tym w budynkach lub budowlach służących do produkcji ekologicznej, lub
- zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań, lub
- zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywalność oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży (w tym bezpośredniej), w tym operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli lub zakupie sprzętu do: przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych, lub

- zakupie lub leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia do ekologicznej produkcji rolnej, lub
- budowie albo zakupie elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej.

Pomoc w obszarze B dotyczy gospodarstw prowadzących produkcję ekologiczną na rynek, w przypadku których co najmniej 80% powierzchni użytków rolnych jest objęte tym systemem w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu nie może przekroczyć:

- a) 1 mln zł - w obszarze B w przypadku operacji polegających na:
 - budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów); operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli do utrzymywania zwierząt gospodarskich muszą zakładać wyłącznie bezwzględne utrzymanie zwierząt lub
 - zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań

oraz w obszarze C w przypadku przechowalni;

- b) 300 tys. zł - w przypadku pozostałych operacji realizowanych w obszarach A, B, C i D.

W przypadku ubiegania się o pomoc w więcej niż jednym obszarze limity nie łączą się.

Aby skorzystać z pomocy muszą być spełnione warunki, które zostały określone w opisie interwencji 10.1.1 w PS WPR 2023-2027. Jednym z nich jest to, aby wspierana inwestycja doprowadziła do wzrostu wartości dodanej brutto (GVA) w

gospodarstwie, w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

W tej interwencji o pomoc może się ubiegać rolnik, który prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą, z której uzyskuje roczny przychód ze sprzedaży w wysokości co najmniej 75 tys. zł (w przypadku obszarów A, C i D) albo 45 tys. zł (w przypadku obszaru B).

Pomoc przyznaje się, jeżeli rolnik jest posiadaczem gospodarstwa:

- powierzchni użytków rolnych nie większej niż 300 ha oraz
- którego wielkość ekonomiczna w roku wyjściowym wynosi co najmniej 25 tys. euro i nie więcej niż 250 tys. euro.

Posiadacze mniejszych gospodarstw rolnych będą mogli ubiegać się o pomoc w ramach interwencji **10.5 „Rozwój małych gospodarstw”** zaprogramowanej w PS WPR 2023-2027 – pomoc kierowana do rolników posiadających gospodarstwa rolne o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 25 tys. euro.

Wsparcie w ramach omawianej interwencji będzie przyznawane w formie ryczałtu, na realizację biznesplanu, w którym zostaną określone koszty operacji. Płatność ryczałtowa będzie wypłacana w dwóch ratach. Wysokość ryczałtu (maksymalnie 85% kosztów operacji) będzie wynosić: 120 tys. zł – dla gospodarstw rozpoczynających działalność w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (rolniczy handel detaliczny, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie) oraz dla gospodarstw prowadzących produkcję ekologiczną lub 100 tys. zł – dla pozostałych gospodarstw.

Operacje będą mogły dotyczyć produkcji (w tym produkcji trzody chlewnej) i przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, rolniczego handlu detalicznego, sprzedaży bezpośredniej oraz dostaw bezpośrednich.

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne i niematerialne związane z ww. operacjami, w tym budowa, modernizacja lub wyposażenie budynków lub budowli, zakup nowych maszyn i urządzeń.

Celem interwencji „Rozwój małych gospodarstw” jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, który zostanie osiągnięty, w szczególności, poprzez: powiązanie produkcji ze sprzedażą (skrócenie łańcucha dostaw), zmianę profilu produkcji, poprawę jakości produkcji, zwiększenie wartości dodanej produktu. Realizacja operacji powinna doprowadzić do osiągnięcia wzrostu wartości sprzedaży produktów rolnych co najmniej o 30% w stosunku do ustalonej dla gospodarstwa wartości przychodu bazowego (i nie mniej niż do poziomu odpowiadającego równowartości minimalnego wynagrodzenia w roku, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy) oraz utrzymania osiągniętego poziomu przychodu ze sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Dodatkowo w ramach PS WPR rolnicy zajmujący się produkcją roślinną lub zwierzęcą, będą mogli się ubiegać o dofinansowanie w ramach interwencji **10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej**. W ramach tej interwencji planuje się dofinansowanie do budowy biogazowni rolniczych lub fotowoltaiki do 50 kW wraz z magazynami energii, pompami ciepła i systemami zarządzania energią, a także do systemów poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej (m.in. termomodernizacja, kotły na biomasę, systemy odzyskiwania ciepła).

Maksymalna wysokość pomocy dla beneficjenta to 1 500 000 zł (budowa biogazowni), pozostałe inwestycje - 200 000 zł. Intensywność pomocy do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Nabór wniosków o przyznanie pomocy przewidywany jest na przełomie 2023/2024 roku.

W zakresie wsparcia hodowli świń, należy wskazać także na rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w

sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 1562), które pozwoli na kontynuowanie pomocy na refundację kosztów subsydiowanych usług świadczonych na rzecz hodowców będących mikroprzedsiębiorcami albo małymi lub średnimi przedsiębiorcami ponoszonych przez podmioty upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia ksiąg hodowlanych lub oceny wartości użytkowej lub genetycznej świń. Celem tego instrumentu jest ułatwienie organizacjom hodowców realizacji programów hodowlanych tak, aby zwiększyć populację zwierząt hodowlanych, które stanowią bazę dla produkcji warchlaków pochodzących od ras hodowanych w Polsce. W 2023 r. na ten cel zostanie przeznaczona kwota 8 817 000 zł. Kwota ta jest wyższa od przeznaczonej na ten cel w 2022 r. wynoszącej wówczas 5 884 000 zł.

Ponadto należy w tym miejscu podkreślić, że zgodnie z danymi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ostatnim czasie w Polsce nastąpił wzrost pogłowia świń:

- 31.12.2021 było zarejestrowanych 7 140 030 świń,
- 31.12.2022 było zarejestrowanych 8 974 958 świń,
- 30.06.2023 było zarejestrowanych 9 143 764 świń.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Krzysztof Cieciora
podsekretarz stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 1485 z późn. zm.);
- (2) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/594 z dnia 16 marca 2023 r. ustanawiające środki szczególne w zakresie zwalczania chorób w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń oraz uchylające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/605 (Dz. Urz. UE L 79 z 17.3.2023, str. 65);
- (3) Ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. poz. 2727 oraz z 2023 r. poz. 412);

- (4) Rozporządzeni Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej określającego wymagania i sposób postępowania przy utrzymywaniu świń (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm);
- (5) Przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2023 r. poz. 872) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2059);
- (6) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 866);
- (7) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 marca 2023 r. w sprawie wprowadzenia w 2023 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej "Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie" (Dz. U. poz. 517);
- (8) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.);
- (9) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421, z późn. zm.);

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów